

מקור המאמר בזהר פרשת ויחי דף דלט ע"ב - רמ"א
ברכהמ"ז על לחם וכוס יין

אֲסֵרִי לְגִפְּנֹן, מָאִי גִפְּנֹן. דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, אֲמַאי
אֲתִקְרִיאַת גִּפְּנֹן. אֲלָא מַה גִּפְּנֹן, לָא מְקַבְּלָא
עָלָה נְטִיעָא אַחְרָא, הָכִי נְמִי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, לָא
מְקַבְּלָא עָלָה אֲלָא לְקִדְשָא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל, אֲתַכְפִּיין קַמָּה כָּל חֵילִין אַחְרַנִין, וְלָא יִכְלִין
לְאַבְאָשָא וְלִשְׁלִטָאָה בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא אֲטִיל קִרָא
שְׁמָא קִדִּישָא בִּינֵיהוּ, בְּהָאִי גִיסָא וּבְהָאִי גִיסָא. בְּנִי
אֲתוֹנוּ, דְּאֲתַעְקֵר בְּגִין הֵהוּא שׁוֹרְק, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר,
וְאַנְכִי נְטַעְתִּיךְ שׁוֹרְק וְגו'.

כְּבִיס בִּינֵין לְבִשׁוּ וְגו', כְּבִיס, כּוּבִיס מִיבִיעִי לִיה. אֲלָא
כְּבִיס, מִיּוֹמָא דְּאֲתַבְּרִי עֵלְמָא, וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא
מְלַכָּא מְשִׁיחָא. בִּינֵין סֶטֶר שְׁמַאלָא. וּבְדָם עֲנָבִים סֶטֶר
שְׁמַאלָא לְתַתָּא. וְזִמִּין מְלַכָּא מְשִׁיחָא ^(דף רמ"א ע"א)
לְשִׁלְטָאָה לְעֵילָא עַל כָּל חֵילִין אַחְרַנִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוּכָבִים וּמִזְלוֹת, וְלְתַבְּרָא תוֹקֶפִיהוֹן מֵעֵילָא
וּמִתַּתָּא.

לְמַטָּה. וְעַתִּיד מְלַךְ הַמְּשִׁיחַ לְשִׁלְטַת לְמַעְלָה עַל כָּל הַכַּחוֹת הָאֲחֵרִים שֶׁל הָעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוּכָבִים וּמִזְלוֹת, וְלִשְׁבֹּר אֶת כָּחַם מְלַמְעָלָה וּמְלַמְטָה.

אֲסֵרִי לְגִפְּנֹן, אִיזוּ גִפְּנֹן? זוּ
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה נִקְרְאָת
גִּפְּנֹן? אֲלָא מַה גִּפְּנֹן לָא
מְקַבְּלַת עָלֶיהָ נְטִיעָה אַחְרַת,
כִּי גַם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לָא
מְקַבְּלַת עָלֶיהָ אֲלָא אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשׁוּם
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל נִכְפִּים לְפָנֶיהָ
כָּל הַכַּחוֹת הָאֲחֵרִים וְלָא
יִכְלִים לְהִרְעוּ וְלִשְׁלֹט
בְּעוֹלָם, וְלָכֵן הִטִּיל הַכַּתּוּב
אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בֵּינֵיהֶם
בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה. בְּנִי אֲתוֹנוּ,
שְׁנַעְקֵר מִשׁוּם אוֹתוֹ שׁוֹרְק,
כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר וְאַנְכִי נְטַעְתִּיךְ
שׁוֹרְק וְגו'.

כְּבִיס בִּינֵין לְבִשׁוּ וְגו'. כְּבִיס?
כּוּבִיס הִיא צָרִיךְ לְכַתְּבֵי!
אֲלָא כְּבִיס מִיּוֹם שְׁנַבְּרָא
הָעוֹלָם, וּמִיָּהוּ? זֶה מְלַךְ
הַמְּשִׁיחַ. בִּינֵין - צַד הַשְּׁמַאל.
וּבְדָם עֲנָבִים - צַד הַשְּׁמַאל,

לְמַטָּה. וְעַתִּיד מְלַךְ הַמְּשִׁיחַ לְשִׁלְטַת לְמַעְלָה עַל כָּל הַכַּחוֹת הָאֲחֵרִים שֶׁל הָעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוּכָבִים וּמִזְלוֹת, וְלִשְׁבֹּר אֶת כָּחַם מְלַמְעָלָה וּמְלַמְטָה.

דְּבַר אַחַר, כַּבֵּס בַּיּוֹם לְבָשׁוּ, כְּגוֹנוֹנָא דְהָאֵי חֲמָרָא,
 אַחְזֵי חִידוֹ, וְכוּלִּיָּהּ דִּינָא (לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּי
 וּמְזֻלוֹת). הָכִי נִמְי מְלָכָא מְשִׁיחָא, יַחְזִי חִידוֹ לְיִשְׂרָאֵל,
 וְכוּלִּיָּהּ דִּינָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּי וּמְזֻלוֹת.
 כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם,
 דָּא רוּחָא דְמְלָכָא מְשִׁיחָא, וּמִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי עַלְמָא,
 אֶסְחֵי לְבוּשִׁיָּהּ בְּחֲמָרָא עֲלָתָהּ.

חֲמֵי מַה כְּתִיב בְּתִרְיָהּ, חֲכִילִי עֵינַיִם מִיּוֹן וּלְבָן
 שְׁנַיִם מַחְלָב, דָּא חֲמָרָא עֲלָתָהּ, (ס"א דְמַרְוִי
 דְאֹרִייתָא) דְאֹרִייתָא דְמַרְוִי, מִנִּיהּ שְׁתֵּי. וּלְבָן שְׁנַיִם
 מַחְלָב, דְהָא אֹרִייתָא יוֹן וְחֲלָב, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב,
 וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֹּה.

כְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) וַיִּזַּן יִשְׁמַח לֵבָב אֲנֹשׁ (ס"א אֲמַאי, בְּגִין
 דְמַאֲתַר דְחֲדוּדָה קָאֲתֵי, וּמֵאֵן הוּא סוֹפִיָּה דְקָרָא) לְהַצְהִיל
 פְּנִים מִשְׁמֹן, וְדָאֵי מֵאַתֵּר דְאַתְקָרִי שְׁמֹן. תָּא חֲזִי,
 שִׁירְתָּא דְחֲמָרָא חֲדוּדָה, הוּא אַתֵּר דְכָל חִידוֹ מִנִּיהּ
 נִפְקָא. וְסוֹפִיָּה דִינָא. מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְסוֹפָא דִילִיָּהּ,
 אַתֵּר כְּנִישׁוֹ דְכֻלָּא, דִּינָא הוּא, וּבִיָּה אַתְדָן עַלְמָא.
 וְעַל דָּא שִׁירוּתָא חֲדוּדָה, וְסוֹפָא דִינָא. בְּגִינֵי כֶּךָ,
 לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֹן. מֵאַתֵּר דְכָל חֲדוּדָה מִנִּיהּ נִפְקָא.

מִשׁוּם שְׁסוּפּוֹ מְקוּם כְּנֹסֵס שֶׁל הַכֹּל, דִּין הוּא, וּבּוֹ גְדוּן הָעוֹלָם,
 וְלִכֵּן רֵאשִׁית חֲדוּדָה, וְסוֹף דִּין. מִשׁוּם כֶּךָ לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֹן, מִמְּקוּם שֶׁכָּל חֲדוּדָה יוֹצֵאת
 מִמֶּנּוּ.

דְּבַר אַחַר כַּבֵּס בַּיּוֹם לְבָשׁוּ
 - כְּמוֹ הַיּוֹם הַזֶּה, מֵרָאָה
 שְׂמֵחָה, וְכָלוּ דִין [לְעַמִּים עוֹבְדֵי
 עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּי וּמְזֻלוֹת]. כֶּךָ גַּם
 מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, יֵרָאֶה שְׂמֵחָה
 לְיִשְׂרָאֵל, וְכָלוּ דִין לְעַמִּים
 עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּי
 וּמְזֻלוֹת. כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א)
 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם, זֶה רוּחוֹ שֶׁל מְלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ, וּמִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
 הָעוֹלָם הוּא רוּחַן לְבוּשׁוֹ
 בַּיּוֹם הָעֲלִיּוֹן.

רֵאָה מַה כְּתוּב אַחֲרָיו,
 חֲכִילִי עֵינַיִם מִיּוֹן וּלְבָן
 שְׁנַיִם מַחְלָב. זֶה יוֹן הָעֲלִיּוֹן,
 [שְׁמֵרוֹה שֶׁל הַתּוֹרָה] שֶׁל הַתּוֹרָה
 שְׁמֵרוֹה, מִמֶּנּוּ שׁוֹתָהּ. וּלְבָן
 שְׁנַיִם מַחְלָב, שְׁהָרֵי הַתּוֹרָה
 יוֹן וְחֲלָב, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב
 וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֹּה.

כְּתוּב (תְּהִלִּים קד) וַיִּזַּן יִשְׁמַח
 לֵבָב אֲנֹשׁ [לְמַה? מִשׁוּם שְׂמֵמִקוּם
 שֶׁל שְׂמֵחָה הוּא בָּא, וּמֵהוּ סוֹף הַפְּסוּקָה?]
 לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֹן, וְדָאֵי
 מִמְּקוּם שֶׁנִּקְרָא שְׁמֹן. בָּא
 רֵאָה, שִׁירְתָּ הַיּוֹן חֲדוּדָה, הוּא
 מְקוּם שֶׁכָּל שְׂמֵחָה יוֹצֵאת

וְלֶחֶם לְבַב אָנוּשׁ יִסְעָד,
 אֵיזָה לֶחֶם? אֵלֶּא לֶחֶם סוּעַד
 [סוּמָד] אֶת הָעוֹלָם. וְאִם
 תֹּאמַר שְׁבוּ תְלוּי לְבַדּוֹ סוּעַד
 הָעוֹלָם - לֹא כֵן, שְׁהָרִי
 לִילָה בְּלִי יוֹם לֹא נִמְצָא,
 וְלֹא צָרִיךְ לְהַפְרִידֵם. וּמִי
 שֶׁמְפָרִידֵם יִתְפָּרַד מֵהַחַיִּים,
 וְהֵינּוּ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ח) לְמַעַן
 הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם
 לְבַדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם, מִשּׁוּם
 שְׁלֹא צָרִיךְ לְהַפְרִיד.

וְאִם תֹּאמַר, דָּוִד אֵיךְ אָמַר
 וְלֶחֶם לְבַב אָנוּשׁ יִסְעָד,
 הוֹאִיל וְלֹא תְלוּי בּוֹ לְבַדּוֹ
 סוּעַד כָּל הָעוֹלָם? אֵלֶּא דִּיּוּק
 הַדָּבָר וְלֶחֶם, וְאִ"ו הַתּוֹסֵף,
 כִּמוֹ וְה', וְעַל זֶה הַכֹּל נִמְצָא
 כְּאַחַד.

בֹּא רֵאָה, מִי שֶׁמְבָרֵךְ עַל
 הַמְּזוֹן, לֹא יְבָרֵךְ עַל שְׁלֶחַן
 רֵיק, וְצָרִיךְ לְהַמְצִיא לֶחֶם עַל
 הַשְּׁלֶחַן וְכוּס שֶׁל יַיִן בְּיָמִין,
 מָה הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל לְקַשֵּׁר
 שְׁמַאל בְּיָמִין, וְלֶחֶם
 שִׁיתְבָּרֵךְ מֵהֶם וּלְהַתְקַשֵּׁר
 בָּהֶם, וּלְהִיּוֹת הַכֹּל קֶשֶׁר
 בֵּינָם, וְיַיִן בְּיָמִין, וְאִזּוֹ הַבְּרָכוֹת

וְלֶחֶם לְבַב אָנוּשׁ יִסְעָד, מֵאֵן לֶחֶם. אֵלֶּא לֶחֶם
 עֲלֵמָא סָעִיד (סְמִיד), וְאִי תִימָא, דְּבִיָּה תְלוּיָא
 סָעִידוֹ דְּעֵלְמָא בְּלַחֲדוּי, לָאוּ הָכִי, דְּהָא לִילָיָא בְּלֹא
 יוּמָא, לֹא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא בְּעֵי לְאַפְרָשָׁא לֹזֵן. וּמֵאֵן
 דְּאַפְרִישׁ לֹזֵן, יִתְפָּרַשׁ מִחַיִּין, וְהֵינּוּ דְכִתִּיב, (דְּבָרִים ח)
 לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם.
 בְּגִין דְּלֹא בְּעֵי לְאַתְפָּרְשָׁא.

וְאִי תִימָא, דָּוִד הֵיךְ קָאָמַר וְלֶחֶם לְבַב אָנוּשׁ יִסְעָד,
 הוֹאִיל וְלֹא תְלוּיָא בִּיָּה בְּלַחֲדוּי סָעִידוֹ דְּעֵלְמָא.
 אֵלֶּא דִּיּוּקָא דְּמַלְהָ, וְלֶחֶם, וְאִ"ו אֵיתוּסְפָּה, כִּמוֹ וְיַיִן,
 וְעַל דָּא, כִּלְאֵ אֲשַׁתְּכַח כְּחֵדָּא.

תָּא חַזִּי, מֵאֵן דְּמְבָרֵךְ עַל מְזוּנָא, לֹא יְבָרֵךְ עַל
 פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא, וּבְעֵי גַּהֲמָא לְאַשְׁתְּכַחָא עַל
 פְּתוּרָא, וְכִסָּא דְּחִמְרָא בִּימִינָא. מָאִי טַעַמָּא, בְּגִין
 לְקַשְׁרָא שְׁמַאלָא בִּימִינָא, וְנִגְהַמָּא דִּיתְבָּרֵךְ מִצִּיָּהוּ,
 וּלְאַתְקַשְׁרָא בְּהוּ, וּלְמַהוּי כִּלְאֵ חֵד קַשׁוּרָא, לְבִרְכָּא
 שְׁמַא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת. דְּהָא לֶחֶם אֲתַקְשֵׁר בֵּינָם,
 וְיַיִן בִּימִינָא, וּכְדִין בְּרַכָּאן שְׁרִיין בְּעֵלְמָא, וּפְתוּרָא
 אֲשַׁתְּלִים כְּדָקָא יְאוּת.

אַחַד, לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרָאוּי. שְׁהָרִי לֶחֶם נְקַשֵּׁר
 שׁוּרוֹת בְּעוֹלָם, וְהַשְּׁלֶחַן נִתְקַן כְּרָאוּי.